

Na návšteve u Mareka Krajčoviča SHR

Pre rodinné farmy tu nie sú vytvorené podmienky

Manželia Krajčovičovci hospodária na približne 30 ha pôdy v obci Voderady a sú členmi Regionálnej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Trnava. Z poľnohospodárskej výroby sa postupne posúvajú aj do potravinárstva. Produkujú vynikajúce ovocné šťavy a sirupy, ktoré sú žiadané už aj vo väčších prevádzkach. Život im, ako mnohým iným v tejto sfére, sťažujú časté zmeny v legislatíve a rôzne nariadenia, ktoré ich stoja množstvo peňazí a námahy.

Manželia Krajčovičovci v kaviarničke, ktorú otvorili len nedávno

Od pestovania až po spracovanie

Marek Krajčovič začal s poľnohospodárstvom pred 24 rokmi. Pestoval mrkvu, neskôr sa stal súčasťou ovocinárskeho družstva, ktoré hospodáril na 10 ha pôdy. Rozhodol sa však podnikáť sám, ako samostatne hospodáriaci roľník. Vzal si úver a vysadil 5 ha jabloní, o ktoré sa staral spoločne s manželkou Janou. *„Fungovalo to 15 rokov. Zásobovali sme veľkosklady. Pestovali sme výborné zdravé ovocie na konzum. Prišiel však náš vstup do Európskej únie, veľkosklady sa pozatvárali a vznikol problém. S manželom sme premýšľali, čo s tým, pretože jablká už padali na zem. Vtedy mi napadlo, že by sme mohli začať vyrábať šťavu,”* začína svoje rozprávanie zhovorčivejšia polovička Jana Krajčovičová.

Spontánny nápad sa razom stal realitou a v obci sa rýchlo rozšíril, že už sa predávajú jablká aj *šťavička*. Práve pod takýmto názvom neskôr začali manželia Krajčovičovci predávať svoje vlastné produkty. *„Všetkým to chutilo, až sme zrazu nestíhali variť,”* s úsmevom dodáva autorka nápadu. V roku 2010 kúpil odhodlaný pár linku na spracovanie a začal odšťavovať ovocie aj priateľom a iným pestovateľom.

Riziko si museli rozložiť

Aktuálne nájdeme v sade vo Voderadoch už aj broskyne a nanovo vysadené jablone, ktoré začnú rodiť približne o 4 roky. Zameriavajú sa na rezistentné odrody, ktoré nepotrebnú až takú veľkú ochranu. Okrem ovocia pestovali tento rok na celkovej výmere približne 30 ha pôdy aj pšenicu a kukuricu. V aktuálnom roku začali prevádzkovať aj rovnomennú kaviareň a predávať zmrzlinu, ktorú dovážajú tisíc kilometrov priamo z Chorvátska.

Ako už, bohužiaľ, býva zvykom, aj rodinný podnik Krajčovičovcov sa borí s problémami. „Pre rodinné farmy tu vôbec nie sú vytvorené podmienky. Každý deň musíme riešiť také veci, pre ktoré sú vo firmách vytvorené samostatné oddelenia. Tento rok broskyňová šťava napríklad nebude. Zmrzlo nám viac ako tisíc stromov, prišli sme o takmer 20 ton broskýň. Samozrejme, od štátu kompenzáciu vo forme grantov alebo inej formy podpory, bohužiaľ, čakať nemôžeme. Na našom podnikaní je v podstate najhoršie, že človek nemá žiadnu istotu, veľa faktorov závisí priamo od počasia, ktoré nie je možné optimálne regulovať. Nakoľko pomoc v prípade potreby od nikoho nedostaneme, musíme robiť množstvo vecí, aby sme si to riziko rozložili,“ vysvetľuje Marek Krajčovič. „Na to, aby sme prežili, musíme robiť všetko - dopestovať, spracovať, skladovať a následne predať. Miestami je to neúnosný stav. Navyše, čo platí dnes, neplatí zajtra. Pomohlo by nám stabilnejšie podnikateľské prostredie,“ dopĺňa manželka Jana.

Chýba poradenstvo a podpora

Novinkou zohratej dvojice sú sirupy, o ktoré je už záujem nielen v malých farmárskych obchodíčkoch, ale aj vo väčšom reťazci. Manželia sa preto pripravujú na viac práce. „Tento rok od nás vzali naše produkty prvý raz. Na budúci rok očakávame, že toho bude určite viac. O naše sirupy je, chvalabohu, veľký záujem, z čoho máme nesmiernu radosť, ale prináša to so sebou aj nové úlohy, ktoré musíme zapracovať už do nášho veľmi nabitého časového harmonogramu. Popritom všetkom nám nezostával čas na marketing, takže momentálne pracujeme aj na tom. Boríme sa s veľkým množstvom

byrokracie, legislatívnych zmien a podobnými záležitosťami. Dostať sa do obchodov je dosť problém. Bolo by dobré vytvoriť priestor, kam by sa takýto dodávateľ, ako sme my, mohol obrátiť, aby mu niekto pomohol s odbytom. Chýba tu podpora a poradenstvo, a preto mnohí takí, ako sme my, končia," opisuje súčasný stav Jana Krajčovičová.

Súhra malých a veľkých farmárov

Počas rozprávania sme sa nevyhli ani téme „veľkí farmári verzus malí farmári“. V okolí je totiž viacero podnikov s omnoho väčšími výmerami. „My malí sme radi, že tu máme jedného z tých veľkých. Vieme sa s ním dohodnúť, keď treba, požičia nám stroje. Spolupráca nám tu, vďaka Bohu, funguje. V niektorých regiónoch sa však podniky rozrastajú a navzájom si konkurujú, tam potom vznikajú aj problémy,“ hovorí Jana Krajčovičová a dopĺňa ju manžel Marek: „Veľkí poľnohospodári dali v našom regióne dohromady závlahy. Máme s nimi zmluvu a kupujeme od nich vodu. Tu sa bez závlah nedá vôbec fungovať. Sucho tu máme nepretržite. Takže vzájomná súdržnosť je nesmierne dôležitá.“

Najlepšou odmenou je šťastný zákazník

Manželia teda postupne prechádzajú z poľnohospodárstva do potravinárstva. Vytvárajú produkty s vysokou pridanou hodnotou, ktoré si zákazníci môžu kúpiť aj v rámci ich kaviarne. „Snažil som sa tu vytvoriť také prostredie, aby tu bolo príjemne a aby sem ľudia radi chodili. Vsádzame už len na kvalitu,“ prezrádza recept k úspechu Marek Krajčovič a jeho slová následne dopĺňa manželka Jana: „Snažíme sa počúvať našich zákazníkov a prinášať im to, čo sami žiadajú. Všetko, čo robíme, je pre ľudí. Chceli sme im ponúknuť niečo dobré. Najväčšou odmenou je preto šťastný zákazník, ktorý ocení naše produkty.“